

GLASILO DRUŠTVA EKONOMISTOV MARIBOR

Društvo ekonomistov Maribor, Razlagova ul. 14, 2000 Maribor, Slovenija

Foto: Dejan Romih

Uvodnik

Prva številka Glasila
Društva ekonomistov
Maribor

Spoštovani!

Društvo ekonomistov Maribor, ki letos praznuje 70-letnico delovanja, se je odločilo, da bo začelo izdajati Glasilo Društva ekonomistov Maribor, ki bo namenjeno njegovim članom in drugim ekonomistov. Pred vami je prva številka Glasila Društva ekonomistov Maribor, v kateri je objavljen intervju z ekonomistom dr. Matevžem Raškovičem z Univerze Viktorija v Wellingtonu.

Lep pozdrav

Pred. mag. Dejan Romih, urednik

INTERVJU Z EKONOMISTOM DR. MATEVŽEM RAŠKOVIČEM

Pred. mag. Dejan Romih

Univerza v Mariboru, Ekonomsko-poslovna fakulteta, Razlagova ul. 14, 2000 Maribor
Društvo ekonomistov Maribor, Razlagova ul. 14, 2000 Maribor

Dr. Matevž Raškovič je direktor za učenje in poučevanje na Šoli za trženje in mednarodno poslovanje na Univerzi Viktorija v Wellingtonu, Nova Zelandija, kjer je tudi senior lecturer. Dr. Raškovič je tudi izr. prof. mednarodnega poslovanja na Univerzi v Ljubljani, Slovenija, in gostujoči profesor na Univerzi Zhejiang, Kitajska. Intervju z njim sem imel v septembru 2020 in januarju 2021.

Foto: Matevž Raškovič

Kako pandemija covida-19 vpliva na vas in vaše delo (kot visokošolskega učitelja) na Univerzi Viktorija v Wellingtonu, kjer od februarja 2018 poučujete mednarodno poslovanje?

Težko je ta trenutek podati celovito in nepristransko oceno, saj smo dejansko v »jedru viharja«. Vsekakor sem se v zadnjih mesecih veliko naučil o uporabi tehnologije v pedagoških in raziskovalnih procesih ter o pomenu osebne in organizacijske trdoživosti. Če sem na trdoživost pred pandemijo covida-19 gledal kot na rezultat oz. stanje, sedaj gledam na trdoživost bolj kot na sposobnost in z vidika procesov. To velja na ravni držav, na organizacijski in tudi na osebni ravni. Vse te izkušnje so zelo dobrodošle in mislim, da bom na mednarodnem trgu dela po pandemiji covida-19 zaradi njih bolj konkurenčen. Zavedam pa se, da nobeno učenje in rast ne prideta zlahka ter bodo določene posledice šele prišle za menoj, zato sem si z začetkom pomladi in z novim trimestrom v začetku julija vzel tudi malo več prostega časa, da napolnim malo baterije.

Po mojem mnenju pandemija covida-19 ni bila (nepredvidljivi) črni labod, kot so jo sprva označevali. Dejstvo pa je, da je bila večina univerz na Novi Zelandiji in sosednji Avstraliji, kot tudi drugod na svetu, ujetih večinoma povsem nepripravljenih. A to najbrž pove več o togosti visokošolskega izobraževanja in posameznih institucijah, ki niso uspele iti v korak s časom, kot o pandemiji covida-19. Sem mnenja, da je bil naš način življenja pred pandemijo covida-19 zelo ranljiv, saj smo zoptimizirali procese in strukture do te mere, da ni bilo več nikakršne stopinje prostosti za kar koli nepričakovanega. Mogoče smo tudi živeli v iluziji, da lahko nadziramo okolje, v katerem živimo, in da smo sposobni napovedati vse »spremenljivke« in rezultate v njem. To velja tako za posamezne države in njihove ekonomske politike kot za podjetja ter njihove poslovne modele in verige vrednosti, in navsezadnje tudi za navadne ljudi, ki s(m)o imeli do zadnje minute natempirane svoje vsakdanjike. Kot je v svoji nedavni kolumni v reviji Foreign Affairs zapisal priznani ekonomist Branko Milanović iz City University New York, bodo v obdobju po pandemiji covida-19 vladali generalisti, ne pa specialisti. Medtem ko utemeljitelj koncepta črnih labodov, Nicholas Nassim Taleb izpostavlja, da so posledice pandemije covida-19 tako hude predvsem zaradi ranljivosti naših sistemov, ne pa zaradi »nepričakovane« narave dogodka.

Če se vrnem na visoko šolstvo, so univerze na Novi Zelandiji in Avstraliji za razliko od slovenskih veliko bolj tržno usmerjene, kar pomeni, da je bil šok za njih toliko večji. Kot primer lahko navedem, da je sydneyjska univerza kot vodilna univerza v naši regiji za leto 2020 napovedala 200-milijonsko finančno izgubo. Finančni izpad v visokošolskem izobraževanju je bil za sosednjo Avstralijo za leto 2020 ocenjen na več kot 3 milijarde avstralskih dolarjev. Na Novi Zelandiji je visokošolsko izobraževanje na primer druga najpomembnejša izvozna panoga za turizmom, tako da so gospodarske posledice veliko večje. V sosednji Avstraliji je visokošolsko izobraževanje tujcev več kot 30 milijard avstralskih dolarjev težka panoga in pomemben motor gospodarstva.

Številne univerze v anglosaškem svetu so se bile prisiljene hitro odzvati na spremnjene razmere s strogimi finančnimi ukrepi in množičnim odpuščanjem tudi več sto zaposlenih na posamezni univerzi. V tem oziru se je slovenski model pretežno javnega financiranja visokega šolstva in na domačem povpraševanju izkazal kot relativna prednost. Zlasti v anglosaškem svetu so bile univerze v trenutnem modelu globalizacije navajene na obdobje »debelih krav«, ker so lahko računale na neskončne trume (predvsem) azijskih študentov, katerih starši so bili pripravljeni plačati vrtoglave šolnine za študij »na zahodu«. S tem so upali na pospešno družbeno mobilnost v svoji državi ali pa boljše življenje v tujini. Te univerze so se kar naenkrat soočile s situacijo, kjer morajo biti veliko bolj samozadostne ter ne morejo več množično »molsti« tujih študentov, saj lastne vlade ne spustijo v državo. Pandemija covid-19 je pokazala tudi na zgrešenost vodenja in strateških usmeritev posameznih univerz, zlasti v anglosaškem svetu, kamor spadata tudi Avstralija in Nova Zelandija. Rektorji in dekani na teh univerzah so si radi postavljali spomenike v obliki bleščečih stavb in centrov, namesto, da bi dajali tudi kaj na stran za »deževne dni«. Sedaj imajo v svojih bilancah ogromno sredstev, ki pa jih težje unovčijo, zato so prisiljeni posegati po zmanjševanju stroškov dela in množičnem odpuščanju. To je dejansko ironično v dveh pogledih. Prvič, zato ker naj bi prav poslovne šole učile dobrega strateškega menedžmenta in finančnega načrtovanja ter gradile na pomenu človeškega kapitala. In drugič, ker pandemija covid-19 spreminja način našega dela. Naše delo je postalo veliko bolj fleksibilno in mobilno. Vse več nas dela in bo delalo od doma. Osebnostno menim, da bodo morale biti univerze v prihodnje manjše v fizičnem smislu ter več vlagati v tehnologijo in kadre. To mogoče velja manj za naravoslovno-tehnično izobraževanje, kjer je fizična infrastruktura še vedno pomembna, a na področju družboslovja, ekonomije in poslovnih ved ter humanistike se je res treba vprašati, ali je bolj smotrno vlagati »v opeke in marmor« ali v tehnologijo in kadre.

Osebnostno ne vidim pandemije covid-19 kot nekakšen »game changer«, ampak prej kot katalizator za spremembe, ki so se začele ali pa so bile potrebne že veliko prej. Dejstvo je, da se svet spreminja, zlasti poslovni svet in poslovno okolje. Univerze bodo morale v korak s časom, sestopiti s svojih slonokoščenih stolpov ter postati gonilne sile sprememb, ne pa sledilci ali tržni oportunisti, ki želijo maksimizirati svoj dobiček.

Foto: Matevž Rašković

Foto: Matevž Raškovič

Zakaj ste se odločili za selitev na Novo Zelandijo?

K temu je botrovalo več različnih razlogov. Lahko bi rekel, da je šlo za nekakšen popolni vihar v poklicnem in zasebnem življenju. Po 12 letih dela na Univerzi v Ljubljani, kjer sem tudi diplomiral, magistriral in doktoriral, sem si zaželel sprememb in predvsem rasti. Svojevrstna prelomnica je bila tudi Fulbrightova postdoktorska štipendija na Harvardu leta 2017. Ob povratku v Slovenijo sem se odločil za premik iz cone udobja. Treba se je tudi zavedati, da je slovenski izobraževalni prostor ne samo zelo majhen, ampak ima tudi določeno fevdalno logiko, kjer se prepletajo vrtičkarski interesi in negativna selekcija. Pogosto se za konceptom »avtonomije univerz« skrivajo zasebni interesi posameznih elit, ki se enačijo z institucijami.

Kot nekdo, ki se ukvarja z mednarodnim poslovanjem, pa se mi je zdelo tudi zelo pomembno, da ne (p)ostanem eden izmed tistih »akademikov iz naslonjača«, ki raje pridigajo, kot da bi dejansko kaj naredili. Kot pravijo Američani, »you have to walk the talk«. To je mogoče manj relevantno, če bi se ukvarjal s kakšnim računovodstvom ali financami, a na področju mednarodnega poslovanja so dejanske mednarodne izkušnje ključne, ne pa prestiž. Kako naj na primer znotraj mednarodnega menedžmenta učim študente o napotitvah na delo v tujino in delu v tujini, če bi bile moje mednarodne izkušnje omejene na turistična potovanja, obiskovanje mednarodnih konferenc in občasne študijske izmenjave ali gostovanja.

In, navsezadnje, sem se tudi v zasebnem življenju znašel na točki, kjer sem si zaželel sprememb in novega začetka. Ker sem po naravi tudi bolj intuitiven človek, pa je bilo v moji odločitvi mogoče tudi nekaj impulzivnosti. No, danes po dveh in pol letih življenja na Novi Zelandiji svoje odločitve niti najmanj ne obžalujem, tudi če mi ni bilo vedno lahko in šlo vse povsem gladko. In tu se spet vrnemo na učenje in rast.

Ali ste že prevzeli nekatere navade Novozelandcev (Maorov)?

Nova Zelandija ni monolitna družba. Težko je reči, kaj sploh je »tipičen prebivalec ali prebivalka Nove Zelandije«. Na splošno lahko rečem, da sem se navadil na nekoliko bolj umirjeno, preprosto in upočasnjeno življenje tukaj na robu sveta. Tisto, kar mi je na Novi Zelandiji zelo všeč, so njihova integriteta in visoka etična načela, inteligenten smisel za humor, njihova iznajdljivost in kreativnost ter pripravljenost odpuščati spodrslljaje in napake, če se da iz njih kaj naučiti. Novozelandci so zelo pragmatični in tukaj tudi prišleki niso dolgo autsajderji, če pokažejo svojo vrednost. Mogoče sem najbolj ponotranjil bolj aktiven način življenja in sožitje z naravo. Živeti na otoku pomeni ponotranjiti otoško mentaliteto, ki v sebi skriva več odprtosti, več radovednosti, poguma, introspekcije ter sposobnosti privzeti zunanje vplive sebi v prid. Vsi, ki živijo na otoku, so prišli od nekod drugje, zato so delitve na »naše« in »vaše« na nek način brezpredmetne. Gre za drugačen način razmišljanja od tako imenovane »dolinske mentalitete«, kamor bi uvrstil slovensko.

Več tudi pohajkujem naokoli, hodim v gore, več sem na svežem zraku, začel pa sem tudi raziskovati južni Pacifik (npr. Tonga, Fidži in Niue). Lepo je tudi živeti v tako raznoliki in odprti družbi, kjer se ljudje manj ocenjujejo, manj je privoščljivosti. V Sloveniji me je včasih motilo neprestano pritoževanje nad stvarmi, igranje vloge žrtve ter iskanje krivcev za vse. Novozelandci radi preprosto zavihajo rokave in se lotijo nečesa, če vidijo problem ali jim kaj ni všeč. Ne čakajo, da bo to za njih postoril nekdo drug. Kar pa se tiče Maorov, pa se šele spoznavam s kompleksnostjo te staroselske polinezijske kulture, ki nas lahko tako veliko nauči o življenju.

Katere so glavne kulturne razlike med Novozelandci in Slovenci?

Verjeli ali ne, vidim kar nekaj podobnosti. Rad se pošalim, da je zame Nova Zelandija nekakšna tihomorska Slovenija 2.0. Obe kulturi dajeta velik poudarek na solidarnosti, aktivnem življenjskem slogu, ne sprejemata velik družbenih razlik, dajeta velik poudarek na socialni varnosti. Obe državi sta družbi, kjer se vsi poznajo med seboj.

A opazim tudi določene razlike. Novozelandci so zelo prizemljeni in izredno skromni. Družbeni položaj in kazanje družbenega statusa tukaj nista pomembna. Tukaj igra glavno vlogo skupnost in v tem se kaže velik vpliv maorske kulture kot tudi kolonialna zgodovina belega prebivalstva, ki je za razliko od sosednje Avstralije prišla sem že od samega začetka kmetovat. Nikogar ne zanima, kakšen avto na primer voziš, kakšne blagovne znamke oblačil nosiš, ali pa kje si bil nazadnje na dopustu. Veliko bolj pomembno je, kdo si kot človek, kakšne so tvoj vrednote in kakšna je tvoja zgodba. Zelo pomembno je, kaj znaš in kaj lahko prispevaš svoji skupnosti, kako lahko narediš Novo Zelandijo boljše.

So pa tudi stvari, ki me kot Slovenca včasih malo »znervirajo«. Novozelandci znajo biti zelo ležerni. Ne marajo si delati skrbi, včasih tudi, ko bi bile skrbi na mestu. Namesto tega raje zamahnejo z roko in preprosto rečejo »she'll be alright«, kar pomeni, da bo že vse v redu. Odpuščajo napake, kar pa lahko nekateri tudi izigravajo. Včasih pogrešam več odgovornosti. So tudi zelo zaupljivi, a ko zapraviš njihovo zaupanje, si ga ne moreš povrniti kot v Sloveniji. Imajo zelo visoke etične standarde in integriteto tako na ravni politike kot v poslovnem svetu in zasebno. Če pozabiš nekje svojo denarnico, si lahko brez skrbi, da jo boš nekako že dobil nazaj ter da ti ni treba skrbeti, da bi se kdo finančno okoristil. Novozelandci so tudi zelo odprti, izredno tolerantni in dajo veliko na politično korektnosti, ki pa gre lahko včasih na račun izogibanju kakršnih koli konfliktov ali konfrontacij. Novozelandci so tudi dokaj zasebni ljudje in ne marajo kazati svojih čustev. Za nekoga z balkansko krvjo lahko včasih delujejo malce hladni in stoični. A, kot sem rekel, ima Nova Zelandija toliko različnih obrazov, da si lahko hitro poiščeš svoje »pleme«. Zasebno se zaradi partnerske veze družim veliko z azijskimi kulturami, zlasti s Kitajci. Družbo pa mi dela še ena slovenska tukaj, Prekmurka, ki na naši univerzi poučuje človekove pravice in nacionalizem.

Ali in kako se vaše delo na Univerzi Viktorija v Wellingtonu razlikuje od vašega dela na Univerzi v Ljubljani?

Razlike so kar velike. Pedagoške obremenitve na novozelandskih univerzah so veliko znosnejše. Če sem imel na primer v Sloveniji obdobja, ko sem bil po 20 ali celo 25 ur tedensko v razredu, so moja letna delovna obveznost na Novi Zelandiji trije predmeti letno, kar predstavlja približno 84 kontaktnih ur na leto v razredu. Kot pedagog imam tukaj tudi veliko več administrativne podpore in podpore pri ocenjevanju izdelkov študentov. Namesto mentorstva 20 magistrskim študentom leto v Sloveniji sem mentor enemu ali dvema študentoma letno tukaj. Na splošno bi rekel, da bolj razumne pedagoške ter administrativne obremenitve tukaj dopuščajo več poglobljanja v vsebino, dejanske priprave na pedagoški proces, več možnosti za razvoj in izpopolnjevanje, predvsem pa več časa za raziskovalno odličnost. No, potem sta tukaj še veliko višje plačilo in drugačen sistem napredovanja, ki je na nek način bolj kakovosten, bolj nagraduje kakovostno delo in konkretne rezultate. Na primer, kot novinec tukaj, sem po letu in pol dobil kot edini na poslovni šoli univerzitetno priznanje za pedagoško odličnost. A poleg plakete sem dobil tudi finančno nagrado v višini nekaj mesečnih plač. Ker pri nas študenti plačujejo šolnine, bodisi domači ali tuji, je razlika tudi v tržni usmerjenosti, kar pa ima spet dobre in slabe strani.

Ali se novozelandski študenti ekonomije razlikujejo od slovenskih?

Zaradi določenih kulturnih podobnosti so tudi novozelandski študenti dokaj zadržani do sodelovanja v razredu, podobno kot slovenski. A se veliko raje odzovejo na konkretna vprašanja, ko so jim zastavljena. Všeč mi je tudi, da znajo biti kritični takrat ko je to potrebno, in se znajo postaviti zase ter zahtevati kakovostno učno izkušnjo. Že od vsega začetka razmišljajo o zaposljivosti in na študij veliko bolj gledajo kot na investicijo ter se zaradi zelo fleksibilnega trga dela in visoke zajamčene minimalne plače veliko bolj tudi zavedajo »oportunitenega stroška« študija. Na Novi Zelandiji je visokošolsko izobraževanje investicija z bolj jasnimi cilji glede pridobivanja določenih veščin in boljše zaposljivosti.

Prebral sem, da ste leta 2019 dobili priznanje Univerze Viktorija v Wellingtonu za vaše delo kot visokošolski učitelj. Kaj so (bile) vaše prednosti?

Na prvi pogled gre za nekoliko nekonvencionalni pristop, saj se moraš dejansko prijaviti sam ter oddati obsežen pedagoški portfelj, v katerem moraš pokazati ne samo, da si odličen pedagog, ampak predvsem kako se tvoj pedagoški proces razlikuje od ostalih ter kakšnih inovativnih metod se poslužuješ pri svojem poučevanju. Moj pedagoški pristop temelji na misli Alberta Einsteina, da je ključni odraz inteligentnosti kreativnost. Glavni cilj mojega pedagoškega procesa je spodbuditi tako imenovano »strastno radovednost«. V svojem pedagoškem procesu se poslužujem učenja s pomočjo zgodb (ang. storytelling), vedno pa začnem s kontekstualizacijo tematik in konceptov na realnih situacijah, s katerimi se lahko študenti poistovetijo.

Imam srečo, da lahko svoje raznolike mednarodne izkušnje iz življenja v Evropi, študija v ZDA in dela na Kitajskem prenesem v razred. Pogosto uporabljam tudi ilustrativne osebne primere iz svoje »mešane« evropsko-azijske partnerske veze. Velik poudarek dajem na uporabi videoprimerov ter inovativnih metodah ocenjevanja, na primer Instagramu, simulacijah in reflektivnim esejem.

Nekateri ekonomisti se strinjajo, da pandemija covida-19 spreminja ekonomijo. Ali in kako pa spreminja mednarodno poslovanje?

Ko sem pristal leta 2010 prvič na harvardski katedri za sociologijo kot gostujoči doktorski študent, sem doživel nekakšno razodetje. Ugotovil sem, da je bil Adam Smith dejansko sociolog in ne ekonomist. In od takrat naprej gledam na ekonomijo kot na družboslovno vedo. Zame so ekonomski pojavi dejansko družbeni pojavi, trg pa dejansko prostor za produkcijo, reprodukcijo in mehanizem za družbene spremembe. Kot velik pristaš teorije družbene identitete pa zame ni glavni mehanizem na trgu Smithova nevidna roka, ki uravnava ponudbo in povpraševanje, temveč tako imenovani proces družbene strukturacije (ang. social structuration), kjer igrajo pomembno vlogo različni mehanizmi identitet. Nekateri bi rekli, da sem prestopil na »temno« stran, samo osebno ne vidim potrebe po risanju med v družboslovju in humanistiki. Če strnem svoja razmišljanja v tri glavne točke:

- Pandemija covida-19 je opomnila ekonomijo in poslovne znanosti, da obstajajo tudi tako imenovani »hudobni problemi« (ang. wicked problems), ki so po svoji naravi kompleksnosti nerešljivi, lahko jih le krotimo. Ti problemi presegajo ekonomske probleme in se pojavljajo na stičiščih družbe, ekonomije, politik in okolja. Ekonomija in poslovne vede so po svoji naravi pozitivistično usmerjene vede v iskanje optimalnih rešitev na podlagi jasnih kriterijev in na osnovi določenih dokaj nerealnih življenjskih predpostav vezanih, na primer, na vedenje ljudi in naravo (predvidljivosti) posameznih pojav. Naučil nas je tudi pomembnosti razlikovanja med predvidljivostjo in pričakovanji ter opomnil na pomembnost razumevanja koncepta stopinj prostosti.
- Na pandemijo covida-19 ne smemo gledati kot na eksogeni okolijski dejavnik, ampak na endogeno sistemsko spremenljivko družbenega sistema. Vse bolj postaja jasno, da moramo ekonomisti začeti razmišljati širše, bolj sistemsko ter razumeti, da sta družba (sociologija) in gospodarstvo (ekonomija) dve plati istega kovanca. Na področju mednarodnega poslovanja to pomeni, da moramo začeti razmišljati o več »zunanjih dejavnikih« in jih »ponotranjiti« v naših modelih. En primer bi bila na primer neenakost ali pa politična in okolja tveganja.
- Pandemija covida-19 je naravni evolucijski mehanizem. Katastrofalnost njenih posledic lahko v veliki meri pripišemo ranljivosti obstoječega neoliberalnega politično-ekonomskega ustroja, našemu neprimernemu odzivanju nanj ter določenih kulturnih prototipih, ki vplivajo na naše vedenje. Lep primer za to je razvoj razmer v ZDA v povezavi s pandemijo covida-19, ki bodo imele na ameriško družbo (in posledično na cel svet) veliko bolj daljnosežne posledice od 11. septembra 2001.

Kapitalski trgi v letu 2020

Mag. Aleš Borko

Nova Kreditna banka Maribor, d. d., Ulica Vita Kraigherja 4, 2000 Maribor

Društvo ekonomistov Maribor, Razlagova ul. 14, 2000 Maribor

Za nami je skrajno nenavadno in pestro leto, ki je krepko poseglo v naš vsakdanji, ustaljeni način življenja. Lahko rečemo, da se nam je življenje obrnilo na glavo. Vsesplošni »lockdown« je prispeval k znižanju gospodarske rasti in to praktično skoraj po vsem svetu. Globalna gospodarska rast se je po prvih ocenah v prejšnjem letu tako zmanjšala za 3,9 %, vsesplošne zdravstvene razmere po svetu pa so pripomogle, da so mnogi leto 2020 opisali z latinskim izrazom »annus horribilis« (leto groze). Postali smo izkušeni epidemiologi in spremljali razvoj dogodkov, pa čeprav mnogokrat iz različnih zornih kotov.

Kapitalski trgi so leto 2020, glede na prej navedena dogajanja, končali presenetljivo dobro. Globalni delniški indeks MSCI ACWI je, merjeno v EUR, pridobil približno 5 %. Ameriški indeks S&P 500, merjeno v EUR, je v istem obdobju pridobil več kot 7 %. Poraženci so bili evropski trgi, ki so leto 2020 v povprečju zaključili v minusu, pri čemer sta pozitivno izstopala nemški in nizozemski indeks. V rdečih številkah so leto 2020 zaključili francoski, italijanski in španski indeks. Tudi slovenski indeks SBITOP je leto končal v rahlo rdečih številkah, izgubil je slabe 3 %.

Ob prvem pojavu virusa SARS-CoV-2 temu nismo pripisovali večjega pomena, čeprav so ukrepi kitajskih oblasti v Wuhanu nakazovali, da na Kitajskem zadevo obravnavajo skrajno resno. Spomnim se nekaterih uglednih finančnih analitikov, ki so novi virus na začetku radi primerjali z virosom SARS-CoV (iz leta 2002), ki se je podobno kot SARS-CoV-2 tudi pojavil na Kitajskem. Zaključek analize je bil, da so takrat (leta 2002) finančni trgi sprva sicer zanihali, vendar pa bistvenih dolgoročnih vplivov na svetovno ekonomijo sars takrat ni imel. Vendar je bil takrat sars omejen zgolj na Kitajsko, ki je v letu 2002 predstavljala bistveno manjšo težo v smislu deleža globalne gospodarske moči. Posledično je bil njen vpliv na globalni BDP bistveno nižji, kot je danes. V letu 2002 je bil kitajski BDP ocenjen na približno 1.470 milijard ameriških dolarjev (15 % ameriškega BDP), medtem ko je leta 2019 ta znašal že 14.342 milijard ameriških dolarjev, kar pomeni že 70 % ameriškega BDP-ja. Po zadnjih ocenah je kitajsko gospodarstvo v lanskem letu »groze« celo zraslo, po zadnjih napovedih analitikov za 2 %, ameriška ekonomija pa se je v tem obdobju predvidoma znižala za 3,6 %.

Danes covid-19 ne primerjamo več s sarsom, temveč zaradi obsežnosti in dolgotrajnosti prej s špansko gripo iz leta 1918. Če pogledamo na stanje na finančnih trgih le ob koncu leta 2020, bi kar težko razumeli, da so jo finančni trgi tako dobro odnesli. Razlogi so danes poznani, in sicer je bilo ukrepanje vlad in centralnih bank tokrat obsežno (še bolj kot v veliki finančni krizi leta 2008) in tudi bolj enotno.

Izmed sektorjev, ki pozitivno odstopajo od povprečja, pa lahko ugotovimo, da je absolutni zmagovalec koronakrize sektor tehnologije, ki ni le samo dosegel nivojev pred krizo, temveč jih je tudi bistveno presegel. Ko govorimo o tehnološkem sektorju se največkrat omenja delnice t. i. FAANG skupine (Facebook, Apple, Amazon, Netflix, Google), čeprav bi slednjim lahko dodali še preostale t. i. »stay at home« delnice, kot so npr. Zoom, Microsoft, pa tudi zelene delnice (npr. Tesla in druge), ki so dodaten zagon dobile po zmagi Bidna novembra lani. V tej izjemni rasti tehnološkega sektorja v tem letu je recimo podjetje Apple utrdilo položaj največjega podjetja na svetu. Uspelo mu je namreč preseči tržno kapitalizacijo 2.000 milijard dolarjev. Podobno velja za preostale omenjene tehnološke delnice, ki so večinoma presegle nivoje pred krizo. Kljub evforiji, ki je v zadnjih mesecih spremljala tehnološki sektor, je treba vendarle opozoriti, da dejanska rast dobičkov omenjenih tehnoloških velikanov zaostaja za rastjo delnic. To pa pomeni, da so se vrednotenja teh podjetij povišala in so iz tega vidika postala manj ugodna, zato se pogosto postavlja vprašanje, če je bila takšna silovita rast omenjenih delnic tudi upravičena. Ne nazadnje smo prav proti koncu leta, predvsem po odkritjih cepiv, opazili veliko rotacijo v delnice, ki so v lanskem letu zaradi gospodarske krize zaostajale, in prav lahko se zgodi, da bodo te »pozabljene« delnice tudi letos po dolgem času spet bolj zanimive.

NOVOIZVOLJENI ORGANI DRUŠTVA EKONOMISTOV MARIBOR

Pred. mag. Dejan Romih

Univerza v Mariboru, Ekonomsko-poslovna fakulteta, Razlagova ul. 14, 2000 Maribor
Društvo ekonomistov Maribor, Razlagova ul. 14, 2000 Maribor

V sredo, 26. avgusta 2020, je na Ekonomsko-poslovni fakulteti Univerze v Mariboru potekala 1. redna seja Izvršnega odbora Društva ekonomistov Maribor, na kateri so bili izvoljeni novi organi Društva ekonomistov Maribor.

Novoizvoljeni organi

Izvršni odbor:

- mag. Aleš Borko
- g. Borut Kancler
- red. prof. dr. Alenka Kavkler
- ga. Cecilija Možič
- red. prof. dr. Žan Jan Oplotnik, predsednik
- pred. mag. Dejan Romih, podpredsednik

Nadzorni odbor:

- ga. Francka Četković
- mag. Rosvita Svenšek
- ga. Lilijana Zorko

Častno razsodišče:

- g. Marjan Aralica
- zasl. prof. dr. Peter Glavič
- mag. Tine Kolar

Foto: Dejan Romih

POSVETOVANJE O VPLIVU AVTOMATIZACIJE IN ROBOTIZACIJE NA TRG DELA

Pred. mag. Dejan Romih

Univerza v Mariboru, Ekonomsko-poslovna fakulteta, Razlagova ul. 14, 2000 Maribor
Društvo ekonomistov Maribor, Razlagova ul. 14, 2000 Maribor

Društvo ekonomistov Maribor in Ekonomsko-poslovna fakulteta Univerze v Mariboru sta organizirala posvetovanje o vplivu avtomatizacije in robotizacije na trg dela, ki je potekalo v petek, 27. novembra 2020, od 8.00 do 11.30. Vabljeni predavatelji so imeli mag. Blaž Brodnjak, predsednik uprave Nove Ljubljanske banke, d. d., Ljubljana, predsednik Ameriške gospodarske zbornice Slovenije in predsednik Nadzornega sveta Združenja bank Slovenije. Posvetovanje je zaradi epidemije covid-19 potekalo na daljavo. Organizacijski odbor so sestavljali red. prof. dr. Žan Jan Oplotnik, izr. prof. dr. Andreja Primec, pred. mag. Dejan Romih (predsednik), ga. Nina Ring in g. Sebastjan Strmšek.

Na posvetovanju so poleg mag. Blaža Brodnjaka predavali tudi ga. Silva Babšek (Aluminium Kety Emmi, d. o. o., Slovenska Bistrica), red. prof. dr. Jernej Belak (Univerza v Mariboru, Ekonomsko-poslovna fakulteta), ga. Nomi Hrast (Univerza v Mariboru, Ekonomsko-poslovna fakulteta), zasl. prof. dr. Matjaž Mulej (Univerza v Mariboru, Ekonomsko-poslovna fakulteta), izr. prof. dr. Andreja Primec (Univerza v Mariboru, Ekonomsko-poslovna fakulteta), pred. mag. Dejan Romih (Univerza v Mariboru, Ekonomsko-poslovna fakulteta, Društvo ekonomistov Maribor), g. Luka Simonič (Univerza v Mariboru, Ekonomsko-poslovna fakulteta), izr. prof. dr. Simona Šarotar Žižek (Univerza v Mariboru, Ekonomsko-poslovna fakulteta) in ga. Dolores Toplak (Univerza v Mariboru, Ekonomsko-poslovna fakulteta).

ZAHVALA ZA POMOČ PRI ORGANIZACIJI POSVETOVANJA O VPLIVU AVTOMATIZACIJE IN ROBOTIZACIJE NA TRG DELA

Društvo ekonomistov Maribor se zahvaljuje predavateljem, zlasti mag. Blažu Brodnjaku in ge. Silvi Babšek, organizacijskemu odboru, zlasti pred. mag. Dejanu Romihu, ter Ekonomsko-poslovni fakulteti Univerze v Mariboru za pomoč pri organizaciji posvetovanja o vplivu avtomatizacije in robotizacije na trg dela, ki je potekalo v petek, 27. novembra 2020, od 8.00 do 11.30.

Red. prof. dr. Žan Jan Oplotnik, predsednik

GLASILO DRUŠTVA EKONOMISTOV MARIBOR

Januar 2021, letnik 1, številka 1

ISSN 2738-6554

Urednik

Pred. mag. Dejan Romih
Univerza v Mariboru, Ekonomsko-poslovna fakulteta, in Društvo ekonomistov Maribor

Tehnični urednik

Pred. mag. Dejan Romih
Univerza v Mariboru, Ekonomsko-poslovna fakulteta, in Društvo ekonomistov Maribor

Uredniški odbor

Red. prof. dr. Žan Jan Oplotnik
Univerza v Mariboru, Ekonomsko-poslovna fakulteta, in Društvo ekonomistov Maribor

Mag. Aleš Borko
Nova Kreditna banka Maribor, d. d., Maribor, in Društvo ekonomistov Maribor

Lektor

Dr. Jurij Šink

Izdajatelj

DRUŠTVO EKONOMISTOV MARIBOR
Razlagova ul. 14, 2000 Maribor
Davčna št.: 39368971
Matična št.: 5148014000
IBAN: SI56 0451 5000 0509 661
Telefon: (02) 22 90 231
Mobilni telefon: 040 581 059

Glasilo izide štirikrat letno (januarja, aprila, julija, oktobra).

© Društvo ekonomistov Maribor
Besedilo © Avtorji 2021
To delo je licencirano z licenco Creative Commons Priznanje avtorstva-Nekomercialno-Deljenje pod enakimi pogoji 4.0 Mednarodna (CC BY-NC-SA 4.0)
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>